

A gripeari aurre egiteko neurriak ezbaian

lazko udaberrian A(H1N1) gripearen *mamua* munduan hedatzen hasi eta egoera pandemiatzat jo zuen Osasunaren Mundu Erakundeak (OME). Zenbait laborategi txertoak egiten hasi eta munduko gobernuek milioika txerto erosi zituzten, OMEren aholkuei jarraituz. Gaixotasuna agertu eta urtebetera, pandemiaren eragina ez da espero bezainbestekoa izan oraingoz. Horrez gain, Europako Kontseiluak ikerketa bat abian jarriko du, OMEren eta laborategien arteko harremana zein den zehazteko. Botika enpresek alarma pizten behar baino eragin handiagoa izan ote duten ikertuko du. Kritikoek salatu dutenez, farmazia industriaren irabaziak izugarriak izan dira.

Gabriel Zubillaga
Donostia Ospitaleko
Barne Medikuntzako
burua eta EHUKo
irakaslea

“Gaixotasuna zabaltzea baino hobea da neurriak hartzea”

Zer da pandemia bat? A gripearekin gertatu dena pandemia izan da?

Aurreneko kasuak aztertu eta konturatu ziren birus berri bat zela, 1918ko gripearen antzekoa, baina oraingoak zortzi andui desberdin nahastuta zituen. Jendeak ez zeukan anti-gorputzik birus berriari aurre egiteko. Horrek kezkatu egin zuen OME eta pandemia egoera deitu zuen.

Benetako pandemia izan da ala farmazia enpresen manipulazioa dago horren atzean?

Kritika hori egin da, baina ni ezezkoan nago. Pandemia izan da. Epidemiologoaren gomendioen arabera, laborategiak txerto berria egiten hasi ziren. Bitartean, herrialde guztiak kezkatuta, ez ote zen nahikoa txerto izango. Gero, batzuek esan dute txerto berriak minbizia sortzen duela, etab. Kritika horiek ez dute oinarri zientifikorik. Txertoa egiteko metodoa ohikoa izan da. Beste batzuek kritikatu dute laborategiek ez dituztela argitaratu txertoaren eragina zalantzan jartzen zuten zortzi argitalpen. Orain, OMEk aztertu egingo ditu argitalpen horiek, laborategiek iruzurra egin duten argitzeko.

A gripeari aurre egiteko hartu diren neurriak dagokienez, gehiegizkoak izan al dira?

Ez dut uste zorrotzeak izan direnik. Nik sinesten dut prebentzio neurrietan. Gaixotasuna zabaltzea baino hobea da neurriak hartzea. Zer gertatuko zen pandemia larria izan eta jende asko hil izan balitz? Txertoak onak dira; zenbat eta txerto gehiago hartu, norberaren sistema immunologikoak defentsa gehiago dauka. Birus hori oso arina izan da, baina oraindik ez da amaitu. Berririo indarra har dezake.

Etorkizunera begira, zein da gertatu den honetarik atera behar dugun ikasbidea?

Etorkizunean, jendeak gero eta gehiago hartuko du gripearen kontrako txertoa. Egia da txertatutako milioi bat pertsonatik

bik gaixotasun neurologikoak izan ditzaketela. Baina txertorik hartzen ez bada, gehiago hil daitezke. Izurri asko dago munduan eta, horregatik, beti adi egon behar dute munduko erakundeek.

Juan Luis Uria
OSALDE Osasun
Eskubidearen Aldeko
Elkarteko Zuzendaritzako
kidea

“Botika enpresen edo komunikabideen manipulazioa ez dira berriak”

Zer da pandemia bat? A gripearekin gertatu dena pandemia izan da?

OME eta gobernuak egoerarik okerreanean jarri ziren, eta hegazti-gripearen ereduarekin estrategia bat prestatu zuten biztanleak babesteko; hegazti-gripe oso kutsakorra eta hilkorra izan zen. Negu australa pasa zenean, hilkortasun tasa txikia zela ikusi zen, ordea, eta beraz, uste dugu datu horiekin estrategia alda zitekeela.

Benetako pandemia izan da ala farmazia enpresen manipulazioa dago horren atzean?

Bidezkoa da pentsatzea kutsatu kopurua zenbatu dena baino handiagoa izan dela; horrek esan nahiko luke hilkortasuna uste zena baino txikiagoa izan dela. Botika enpresen edo komunikabideen manipulazioa, edo eurek osasun agintariei eta gobernuari egiten dieten presioa ez dira berriak. Azken urteotan diru mugimendu handiak antzematen dira txertaketa politiketan. Tamiflua erosterakoan, Europako gobernuak lehian zeudela ematen zuen. Izua sortu dute gizarrean.

A gripeari aurre egiteko hartu diren neurriak dagokienez, gehiegizkoak izan al dira?

Birusari eusteko eta horren eragina gutxitzeko OMEk gomendatutako neurriak egokiak izan dira. Baina OME bera neurri gabeko arretan murgildu da eta hor dena korapilatzen joan da. Komunikabideek eta pertsona batzuek nahasmendua sortzen lagundu dute. H1N1 txertoak immunogeneitate maila oso altua eta reaktogenizitate baxua agertu ditu.

Etorkizunera begira, zein da gertatu den honetatik atera behar dugun ikasbidea?

Farmazia industriaren interesak osasungintza publikoaren interesetatik bereizi behar dira. OMEk gardena eta garbia izan behar du industriarekiko harremanean, eta nazioartean duen sinesgarritasunari eutsi behar dio. Gobernuak ez lituzkete zentzugabeko erosketak egin behar, eta gizartea babesteko bere ekintzak konplexurik gabe azaldu behar lizkiekete herritarrei. Komunikabideek informatu egin beharko lukete, ez pertsonak manipulatu.

Mercedes Estebanez
Eusko Jaurlaritzaren
Osasun Publikoaren
Zuzendaria

“Gripe pandemiak aurreikusezinak eta gobernatzeko zailak dira”

Zer da pandemia bat? A gripearekin gertatu dena pandemia izan da?

Gertakari epidemiologikoa da pandemia bat; infekzioa sortzen da gehienetan, bere eragin handiagatik eta kutsatzeko gaitasunagatik. Munduan, biztanle kopuru handi bati azkar eragiten dio. XXI. mendeko lehen pandemia izan da A gripea.

Benetako pandemia izan da ala farmazia enpresen manipulazioa dago horren atzean?

Inork ezin zuen jakin ze bilakaera izango zuen birusak eta ze eragin izango zuen, 2009ko martxoan sortu zenean. Momentu hartan bertan hartu behar ziren erabakiak, eta logikoa denez, okerrena etor zitekeela pentsatuta egin zen. Pandemiatzat jotzeko, hori eragiteko gaitasunik ez daukate farmazia-enpresek.

A gripeari aurre egiteko hartu diren neurriei dago kienez, gehiegizkoak edo zorrotzeziak izan al dira?

Gripe pandemiak aurreikusezinak eta gobernatzeko zailak dira. XX. mendean hiru gripe pandemia egon ziren eta milioika pertsonarengan izan zuten eragina. Beraz, pandemia horrek izan zezakeen eragina kontuan izanda, hartutako neurriak egokiak izan dira. Neurri horien protokoloak finkatuta eta prestatuta zeuden 2003an H5N1 hegazti-gripearean mehatxua agertu zenetik. Pandemia horrek iraun duen denboran, bost fasetan diseinatu dira antolakuntza neurri guztiak Euskadin. Hirugarren fasera heldu gara, baina mailarik baxuenean. Abian jarri beharreko baliabideak ongi neurtzeko aukera eman du modu mailakatuan egiteak.

Etorkizunera begira, zein da gertatu den honetatik atera behar dugun ikasbidea?

Mundu globalizatu honetan inoiz baino ageriagoan daude pandemia arriskuak, eta beraz, horri aurre egiteko prestatuta egon behar dugu. Hala ere, birusak eta bakterioak ordu gutxi batzutan

zabaltzen dira gure planetan, eta hori kontrolatzetik urrun gaude oraindik. Biztanleei arriskuen berri emateko moduak hobetu egin behar ditugu. Hori zaila da, baina ezinbestekoa.

Salvador Macip
Sendagilea, idazlea eta
ikerlaria Leicesterreko
Unibertsitatean

“Zuhurrak izateko eta ahal ziren txerto dosi guztiak lortzeko nahikoa arrazoi izan da”

Zer da pandemia bat? A gripearekin gertatu dena pandemia izan da?

Munduko Osasun Erakundearen irizpideak jarraituta, planetako zoko guztietara iritsi den infekzio bat deskribatzeko erabiltzen dugu pandemia hitza. Beraz, gaixoen kokapen geografikoaz ari gara, gaixo kopuruaz edo larritasunaz baino. Definizio horren arabera, A gripea pandemia izan da, baina arina.

Benetako pandemia izan da ala farmazia enpresen manipulazioa dago horren atzean?

Benetakoa da. Pandemia sortzen duen A(H1N1) birusa berria da; horregatik, ez genekien osasun arazo larriarik sortuko zuen. Hori dela eta, egoerarik okerrenerako prestatu gara, adituen gomendioak jarraituta beti ere. Frogatu egin beharko da farmazia enpresek OME erakundearen presionatu duten. Osasungintza-aren ikuspuntutik begirata, zuhurrak izateko eta ahal ziren txerto dosi guztiak lortzeko nahikoa arrazoi izan da.

A gripeari aurre egiteko hartu diren neurriei dago kienez, gehiegizkoak edo zorrotzeziak izan al dira?

Beharbada ez dira perfektuak izan, baina egokiak izan dira. Ezagutzen ez dugun mikrobio batek eragindako pandemia baten aurrean, prebentzioa ahalik eta zorrotzena izatea da zentzuzkoena. Pandemia arina izango zela jakiteko modurik ez zegoen. Orain ere ezin dugu ziurtatu aurten beste gaixoaldi gogorragorik izango ez denik. 1918ko gripearean lehen fasea ere nahikoa arina izan zen, hilabete batzuk geroago etorri zirenekin alderatuta. Oraingo pandemiarekin, beharrezkoa ez den alarmismoa egon da eta hori saihestu egin behar da. Hala ere, une honetan ikusten dugun konfiantza eta ardura falta ere arriskutsuak izan daitezke.

Etorkizunera begira, zein da gertatu den honetatik atera behar dugun ikasbidea?

Pandemia baten arriskuak hobeto jakinarazten jakin behar da. Biztanleak osasun erabakietan inplikatzeko jakin behar da, gehiegi izutu gabe. Txertoak egiteko dugu gaitasuna handitu egin behar dugu. Dosi asko soberan geratu dira, baina pandemia benetan larria izan balitz, dosirik ez zen izango guztientzat.

Nerea Pikabea
Kazetaria